

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNDE GÜNCEL HABER KAYNAKLARINI KULLANMA DURUMLARI*

Tuncay CANBULAT**

ÖZET

Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin öğrenme-öğretme sürecinde güncel haber kaynaklarını kullanma durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden tarama modeline göre desenlenmiştir. Çalışma grubunu 61 sınıf öğretmeni oluşturmuş olup, öğretmenlere kartopu örnekleme tekniğiyle ulaşılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilmiş açık uçlu sorulardan oluşan anket formu kullanılmıştır. Toplanan veriler betimsel analize tabi tutularak, yüzde ve frekans değerleri hesaplanarak yorumlanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, sınıf öğretmenlerinin öğrenme-öğretme sürecinde güncel haber kaynaklarını yeterince kullanmadıkları, kaynaklara ulaşmada sıkıntı yaşadıkları ve yeterli bilgilendirmeye sahip olmadıkları belirlenmiştir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar dikkate alındığında, güncel haber kaynaklarının öğrenme-öğretme sürecine dahil edilmesiyle ilgili çalışmaların artmasının ve öğretmenlere konuyla ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim verilmesinin yararlı olacağı önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: sınıf öğretmenleri, medya okuryazarlığı, güncel haber kaynakları

ELEMENTARY TEACHERS' USE OF CURRENT NEWS SOURCES IN THEIR CLASSROOM PRACTICES

ABSTRACT

The purpose of this study was to describe the elementary teachers' use of current news sources in their classroom practices. In this study, qualitative scanning model was used. The participants of this study were 61 elementary teachers who were chosen by using snowball sampling technique. The data was collected by using an open-ended survey form. Data analyses were completed by using descriptive statics and frequency distributions.

The results of the study indicated that the elementary teachers do not use current news sources enough in their classrooms. Additionally, the study results demonstrated that teachers do not have adequate knowledge to use the current news sources in their classrooms and also have problems to access them. The research findings suggest that the pre-serves and in-serves elementary school teachers should be trained about integrating the current news sources in their classroom practices.

* Bu araştırma 7-9 Ekim 2009 tarihleri arasında Marmara Üniversitesince düzenlenen IV. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresinde bildiri olarak sunulmuş ve genişletilmiştir.

** Arş. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği A.D., tuncay.canbulat@deu.edu.tr

Future research on the elementary teachers' use of current news sources in their classroom practices also suggested.

Keywords: elementary teachers, media literacy, current news sources

GİRİŞ

Günümüzde eğitim; gelişen, değişen topluma kolayca uyum sağlayabilen, hızlı-akılcı kararlar verebilen, birbirleriyle ve çevreleriyle etkili iletişim kurabilen bireyler yetiştirilmesi amacını üstlenmektedir (Deveci, 2005). Eğitimde belirlenen hedeflere ulaşmada klasik araç-gereçlerin ihtiyacı gidermede yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Teknolojik gelişmeler, eğitim sisteminin yapısını ve eğitim ortamlarında uygulanan öğrenme-öğretme faaliyetlerini etkilemektedir. Öğretme faaliyetini gerçekleştiren öğretmenlerin, her geçen gün daha da etkili olan teknoloji temelli öğretim yöntemlerini kullanarak bilgileri öğrencilerine daha kolay ve kalıcı ulaştırma çabası içinde olmaları gerekmektedir.

20. yüzyılda başlayan ve halen devam etmekte olan bilgi ve teknolojilerdeki değişim her alanda olduğu gibi güncel haber kaynaklarının (gazete, dergi, radyo, televizyon (tv), internet vb.) değişimi ve gelişiminde etkili olmuştur. Bu gelişim, güncel haber kaynaklarının derslerde eğitici ve öğretici birer kaynak olarak kullanılmasında ve 21. yüzyılın gerektirdiği becerilerin öğrenenlere kazandırılmasında önemli bir araç olacaktır (Taşlı ve Çelik, 2007, Özay-Köse, 2008: 84, Gökçe, 2009). Güncel haber kaynaklarının çok çeşitliliği, cazibesi, hemen her şeye nüfuz ediciliği gücünün eğitimcilerce de görülmesine neden olmuş ve eğitimde bu kaynakların nasıl öğrenme-öğretme sürecine dahil edilmesi gerektiğine yönelik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Deveci (2005)'nin çalışmasından edinilen bilgiye göre Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da "Eğitimde Gazeteler" (NIE= "Newspapers in Education") olarak bilinen yayıncılar derneğinin araştırma sonuçları; gazetelerin öğretimde yaygın olarak kullanılan bir güncel haber kaynağı olduğunu göstermektedir. Benzer çalışmalar Türkiye'de de yapılmaya başlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı (2008) öğrenme-öğretme sürecinde güncel haber kaynaklarından olan gazetelerden yararlanılması gerektiğine yönelik Talim Terbiye Kurulu kararı almış ve 2008-2009 eğitim-öğretim yılından itibaren; ilköğretim kurumları Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji (4-8. sınıf) ve sosyal bilgiler (4-7. sınıf) dersi öğretim programlarının ilgili bölümlerine "öğrenme öğretme sürecinde gazete kupürlerinden yararlanma" ile ilgili ilavelerin yapılmasına ve gazetelerden yararlanması gerektiğine karar vermiştir. Ayrıca, 2007-2008 eğitim-öğretim yılından itibaren ilköğretim altı, yedi ve sekizinci sınıflara

haftada bir ders saati ‘Medya Okuryazarlığı’ seçmeli ders olarak konulmuştur (MEB, 2007). Medya kavramının kitap, gazete, dergi, tv, radyo, internet gibi bilgiyi transfer eden her türlü baskı, dijital ve elektronik araçlar olarak tanımlandığı (Andersen, 2002) düşünüldüğün de, öğrencilerin hem bu güncel haber kaynaklarını günlük hayatlarında hem de derslerinde bir öğrenme aracı olarak nasıl daha verimli kullanabileceklerinin öğretilmesi amaçlanmıştır (MEB, 2007). Medya okuryazarlığı etkinliklerinin bir parçası olarak öğretmenler, öğrencilere; medya mesajlarındaki satır aralarını okuma, bireysel ilgilerini sorgulama, bilgilenme ve eğlenme gibi alternatif yollar arama konularında da yardımcı olmaktadır (Torres ve Mercado, 2006).

2004-2005 öğretim yılından itibaren uygulanan yeni öğretim programlarının etkinlik temelli olduğu bilinmektedir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin hayal güçleri ile derslerde güncel haber kaynaklarından elde edilen güncel ya da güncelliğini kaybetmede öğreticiliğini kaybetmeyen öğretim materyallerine dayalı çok sayıda etkinlik gerçekleştirilebileceği, toplumu ilgilendiren her sorunda çözüm üretme konusunda istekli bireylerin yetiştirilmesi için son derece önemli katkılarda bulunabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, bu kaynaklar içerdikleri farklı konulardaki (şehir, ülke, dünya, ekonomi, sağlık, bilişim, kültür-sanat, spor, eğitim vb.) haberler, zengin görsel unsurlar (resim, fotoğraf, şema, grafik, harita vb.) ve her düzeyde (okul öncesinden, yükseköğretime) içerdikleri bilgilerle her derste kullanılabilir öğrenme-öğretme araçları olarak kullanılabilir (MEB, 2008). Teknolojik gelişmeler, güncel haber kaynaklarının çeşitliliği ve bu kaynaklara ulaşılma imkanları göz önüne alındığında atılan adımlar yetersiz görülmesine karşın başlangıç olması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Yapılan birçok araştırmada da güncel haber kaynaklarının öğretim sürecindeki önemine yönelik sonuçlara ulaşılmıştır.

Kocadaş (2004)’ın lise öğrencilerinin güvenilir kurum olarak neleri gördüklerine ilişkin yaptığı çalışmada, en güvenilir kurum olarak aile ilk sırada, ikinci sırada güncel haber kaynakları, üçüncü sırada ise eğitim kurumları yer almıştır. Bu da göstermektedir ki, güncel haber kaynaklarının gençlik üzerindeki etkisi eğitimden önce gelmektedir. Yates (2002) yaptığı araştırmada öğretmenlerin % 48’inin hizmet öncesi eğitimlerini medya eğitimi bakımından yetersiz bulduğu sonucuna ulaşmıştır (Akt. Deveci ve Çengelci, 2008). Arın (2006) araştırmasında Sosyal Bilgiler Dersinde güncel olayların kullanımının öğrencilerin akademik başarıları ve bilgileri hatırlama düzeylerini artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Kavak, Tufan ve

Demirelli (2006) gazetelerin Fen Okuryazarlığının oluşması üzerine yaptıkları araştırmada, Fen Okuryazarlığının ve informal fen eğitiminin gerçekleşmesinde önemli bir potansiyeli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Tomal, Karadeniz ve Demirkaya (2008) gazetelerin Coğrafya Öğretiminde özellikle çevre sorunlarının anlatımında önemli yer tuttuğu sonucuna ulaşmışlardır. Deveci ve Çengelci (2008)'nin Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının medya okuryazarlığı ile ilgili görüşlerine yönelik yaptıkları araştırmada, medya okuryazarlığını gündemi izleme, haberleri yorumlama gibi görüşlerle ifade etmişler, ayrıca medya okuryazarlığı konusunda genelde yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Gürkan (2009)'ın sınıf öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde güncel olayları ele alış biçimlerini değerlendirdiği araştırmasında, öğretmenlerin tamamına yakınının güncel olaylardan yararlandığı, güncel olayların öğrencilerin derste öğrendikleriyle sosyal yaşam arasında bağ kurmalarını kolaylaştırdığını ve ders içeriğini somut hale getirerek bilgileri soyutluktan çıkardığını düşünmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin güncel olayları kolay ve yaygın kaynaklar oldukları için yaşamdan örnekler, gazete ve tv gibi kaynaklardan seçtikleri ortaya çıkmıştır. Karaman ve Karataş (2009)'ın 495 öğretmen adayının medya okuryazarlık düzeyiyle ilgili yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğunu ve bilgisayar sahipliği, internet sahipliği, gazete/dergi takip etme, tv izleme sıklığı ve internet kullanma sıklığı değişkenlerinin öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyi üzerinde anlamlı etkisi olduğunu göstermiştir. Gedik (2010)'ın güncel olayların ilköğretim Sosyal Bilgiler Derslerinde kullanımını değerlendirdiği araştırmasında öğretmenlerin güncel olayları öğretirken çoğunlukla tartışma yöntemini kullanmayı tercih ettikleri, güncel olay materyallerinin elde edildiği güncel haber kaynaklarını yeterince kullanmadıkları, dersi kendilerine kolay geldiği şekilde işledikleri bulgularına ulaşmıştır.

Güncel haber kaynaklarının önemine yönelik yapılan araştırmalardan elde edilen bilgilere göre güncel haber kaynaklarının öğretim aracı olarak kullanılması, ders ve ders kitaplarından edinilen bilginin pekiştirilmesinde ve hedeflenen becerilerin kazanılmasında “her gün yenilenen bir kitap” işlevi görebilecekleri düşünülmektedir (DeFleur, Davenport, Cronin ve DeFleur, 1992). Bu konuda, öğretmenlerin ilgilerini yoğunlaştırmaları gereken nokta güncel haber kaynaklarının eğitim yapısını nasıl etkileyeceği, öğrenme-öğretme sürecinde nasıl kullanılacaktır. Çalışmalar göstermektedir ki, günümüzde hemen hemen tüm öğretmenler internetin, televizyonun, dergilerin, gazetelerin aslında insanları etkileyen tüm güncel haber

kaynaklarının eğitimin yeniden yapılanmasında mutlaka kullanılması gerektiği düşüncesinde birleşmektedirler. Fakat bu kaynakların öğrenme-öğretme sürecinde nasıl kullanılacağı konusunda ayrıntılı bilgi sahibi değildirler (Dalka ve Altun, 2002).

Eğitim sistemleri içerisinde ilköğretim 1-5. sınıflar; ilköğretim 6-8. sınıflara ve dolaylı olarak ortaöğretim ve yükseköğretime öğrenci hazırlayan bir öğrenim basamağıdır. Birey ilköğretimden sonra eğitimine devam etmeyebilir. Öyleyse, ilköğretim basamağı bir bireyin tek başına yaşamını sürdürebilmesi, mutlu olabilmesi, hatta toplumsal kalkınmaya katkıda bulunabilmesi için bilmesi gerekenlerin öğrenildiği/öğretildiği stratejik bir öğrenim basamağıdır. Yapılan bu araştırma, temel eğitimde bu önemli görevi üstlenen sınıf öğretmenlerinin öğrenme-öğretme sürecinde güncel haber kaynaklarını kullanma durumlarının tespitini sağlaması açısından önemli bir yer tutmaktadır.

1.1. Amaç

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim sınıf öğretmenlerinin öğrenme-öğretme sürecinde güncel haber kaynaklarını kullanma durumlarının belirlenmesidir.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır:

1- Sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarını öğrenme-öğretme sürecinde yararlı bulup-bulmama durumları nedir?

2- Sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarını öğrenme-öğretme sürecinde kullanma durumları nedir?

3- Sınıf öğretmenleri güncel haber kaynaklarını hangi ders/derslerin hangi konularında kullanıyor, bu ders/dersleri tercih etme nedenleri nedir?

4- Sınıf öğretmenleri hangi güncel haber kaynağını öğrenme-öğretme sürecinde daha etkili buluyor, neden?

5- Sınıf öğretmenleri güncel haber kaynaklarını öğrenme-öğretme sürecinde kullanımlarına yönelik herhangi bir eğitim (öğretim yıllarında bir ders, bilgilendirme, hizmet öncesi-hizmet içi kurs) alma durumları nedir?

6- Sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarını öğrenme-öğretme sürecinde kullanımlarına yönelik önerileri nelerdir?

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, sınıf öğretmenlerinin öğrenme-öğretme sürecinde güncel haber kaynaklarını kullanma durumlarına yönelik görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılmış nitel bir çalışmadır. Araştırma yöntemlerinden tarama modeline göre desenlenmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay birey ya da nesne, kendi koşulu içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, 2008-2009 eğitim-öğretim yılı Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında çalışmakta olan farklı illerden (Ağrı, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, İstanbul, İzmir, Manisa, Van) 61 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu “kartopu örnekleme” ile oluşturulmuştur. Kartopu örneklemesinde çalışmanın amacına uygun birkaç kişi belirlenir. Ardından bu kişiler vasıtasıyla örnekleme girecek diğer kişilere ulaşılır (Kuş, 2009: 46). Diğer bir anlatımla bu örnekleme çeşidi üzerine bina edilen araştırmalarda süreç ilerledikçe elde edilen isimler veya durumlar genişlemekte ve bir süre sonra araştırmacı bu isim veya durumlar arasından seçimini yaparak araştırmasını gerçekleştirmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin bazı kişisel özelliklerine ait bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo-1: Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Özellikleri

Kişisel Özellikler	Sayı(N)	Yüzde(%)
<u>Cinsiyet</u>		
Kadın	24	39
Erkek	37	61
<u>Meslekteki Hizmet Süresi</u>		
10 yıl ve aşağısı	46	75
11 yıl ve üstü	15	25
Toplam	61	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya 24 kadın (%39), 37 erkek (%61) sınıf öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerin 46’sı mesleklerinde 10 yıl ve aşağı kıdeme sahipken, 15’i, 11 yıl ve üstü kıdem hizmetine sahiptir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları illere ait bilgilerin yer aldığı Tablo 2 aşağıda verilmektedir.

Tablo-2: Sınıf Öğretmenlerinin İllere Göre Dağılımı

İller	Sayı(N)	Yüzde(%)
Hakkari	13	22
İstanbul	9	16
Ağrı	8	14
Bitlis	7	11
Manisa	7	11
İzmir	6	9
Van	6	9
Diyarbakır	5	8
Toplam	61	100

Tablo 2’de görüldüğü üzere araştırma 8 ayrı ilde yapılarak farklı imkanlara sahip okullarının sınıf öğretmenlerine konu hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Böylece geniş bir alanda daha geçerli sonuçlara ulaşılması amaçlanmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplanmasında, araştırmacı tarafından alanyazın taraması yapılarak ikisi kişisel, altı açık uçlu soru olmak üzere toplam sekiz maddeli anket formu kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anket formunun kapsam geçerliliği için alanda uzman iki öğretim üyesinin görüşleri alınmıştır. Ayrıca iki sınıf öğretmenin anketi cevaplandırması sağlanmıştır. Böylece sınıf öğretmenlerinin anket formundaki soruları anlayıp anlamadıkları kontrol edilerek soruların kimi ifadelerinde düzeltmeler yapılmıştır.

Anket formu aracılığıyla elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Bu analiz türünde elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır (Kuş, 2009: 158). Sınıf öğretmenlerinin sorulara verdikleri yazılı cevaplar, betimsel analiz çerçevesinde “hiç, az, orta düzeyde, tamamen” şeklinde dört grup başlığı altında değerlendirilmiş, yorumları ise düzenlenerek aktarılmıştır. Yapılan analiz işleminin güvenilirliğini arttırmak için,

araştırmacının dışında alan uzmanı iki akademisyen tarafından çalışma incelenmiş, uyuşum yüzdesi 0.83 olarak belirlenmiştir. Şencan (2005)'a göre uyuşum yüzdesi, gözlemcilerin veya değerlendiricilerin uyuştukları madde sayısının toplam değerlendirme veya gözlem sayısına olan oranıdır (puanlayıcı güvenilirliği) ve elde edilen değer güvenilir kabul edilebilmesi için uyuşum yüzdesinin .70 üzerinde olması gerekmektedir. Bu nedenle araştırmacıların uyuşum düzeyinin kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir.

Toplanan veriler yüzde ve frekans değerleri hesaplanarak yorumlanmıştır.

Alt problemlere cevap aramak amacıyla aşağıdaki sorular sınıf öğretmenlerine yöneltilmiştir:

- 1- Güncel haber kaynaklarının öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere yararlı olduğuna inanıyor musunuz? Lütfen açıklayınız.
- 2- Güncel haber kaynaklarını (gazeteler, dergiler, radyo, televizyon, internet) derslerinizde öğrenme-öğretme aracı olarak kullanıyor musunuz? Lütfen açıklayınız.
- 3- Sınıf öğretmeni olarak güncel haber kaynaklarını hangi dersiniz/derslerinizin hangi konularında kullanıyorsunuz? Bu ders/dersleri tercih etme nedenleriniz nelerdir?
- 4- Güncel haber kaynaklarından hangisi/hangilerini öğrenme-öğretme sürecinde daha etkili buluyorsunuz, neden?
- 5- Güncel haber kaynaklarını öğrenme-öğretme sürecinde kullanımlarına yönelik herhangi bir eğitim (öğretim yıllarında bir ders, bilgilendirme, hizmet öncesi-hizmet içi kurs) aldınız mı? Aldığınız bir eğitim varsa lütfen belirtiniz.
- 6- Güncel haber kaynaklarının öğrenme-öğretme sürecinde kullanımına yönelik önerileriniz var mı? Lütfen belirtiniz.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Bu bölümde, sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarını öğrenme - öğretme sürecinde kullanma durumlarına yönelik görüşleriyle ilgili bulgu ve yorumlara alt amaçlardaki sıra gözetilerek yer verilmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarını öğrenme-öğretme sürecinde yararlı bulup-bulmama durumlarına ilişkin bulgular:

Sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarını öğrenme-öğretme sürecinde yararlı bulup-bulmama durumlarını gösteren Tablo 3 aşağıda verilmektedir.

Tablo-3: Sınıf Öğretmenlerinin Güncel Haber Kaynaklarını Eğitimde Yararlı Bulup-Bulmama Durumları

Öğretmenlerin Güncel Haber Kaynaklarını Kullanma Durumları	Frekans	Yüzde(%)
Hiç	--	--
Az	1	2
Orta Düzeyde	29	48
Tamamen	31	50
Toplam	61	100

Tablo 3 incelendiğinde güncel haber kaynaklarını “tamamen” ve “orta düzeyde” yararlı bulan sınıf öğretmenlerinin sayısı 60’ı yani % 98’i bulmaktadır. Güncel haber kaynaklarını “az” yararlı bulan bir kişi varken, yararsız bulan bulunmamaktadır. Öğretmenlerin neredeyse tamamının güncel haber kaynaklarını eğitim-öğretimde yararlı bulmaları konuya olan ilgilerini göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerin güncel haber kaynaklarını öğrenme-öğretme sürecinde kullanma durumlarına ilişkin bulgular:

Sınıf öğretmenlerin güncel haber kaynaklarını derslerinin öğrenme-öğretme sürecinde kullanma durumu Tablo 4’te verilmektedir.

Tablo-4: Sınıf Öğretmenlerinin Güncel Haber Kaynaklarını Derslerinin Öğrenme-Öğretme Sürecinde Kullanma Durumları

Sınıf Öğretmenlerinin Güncel Haber Kaynaklarını Kullanma Durumları	Frekans	Yüzde(%)
Hiç	12	20
Az	29	48
Orta Düzeyde	14	22
Tamamen	6	10
Toplam	61	100

Tablo 4 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun güncel haber kaynaklarını ya hiç (% 20) ya da az (% 48) kullandıkları görülmektedir. Derslerinin öğrenme-öğretme sürecinde güncel haber kaynaklarını orta düzeyde (% 22) ve tamamen (% 10) kullandıklarını belirtenlerin toplam sayısı 20 (% 32)'dir.

Öğretmenlerin tamamına yakınının (% 98) konuyu önemli bulduğu verisi Tablo 3'te görülmektedir. Tablo 4'teki veriler değerlendirildiğinde, tamamen ve orta düzeyde derslerinde güncel haber kaynaklarını kullananların oranı % 32'dir. Geriye % 66 gibi bir fark kalıyor. Bu bulgu öğretmenlerin güncel haber kaynaklarını yararlı bulmalarına rağmen derslerinde ya az (% 48) ya da hiç (%20) kullanmadıklarını göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarını hangi ders/derslerin hangi konularında kullandıkları ve bu ders/dersleri tercih etme nedenlerine ilişkin bulgular:

Sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarını öğrenme-öğretme sürecinde hangi ders/derslerde kullandıklarını gösteren Tablo 5 aşağıda verilmektedir.

Tablo-5: Sınıf Öğretmenlerinin Güncel Haber Kaynaklarını Kullandıkları Dersler

Dersler	Frekans	Yüzde(%)
Sosyal Bilgiler	32	40
Hayat Bilgisi	16	20
Türkçe	15	18
Fen ve Teknoloji	8	10
Matematik	4	5
Trafik Güvenliği ve Sağlık Bilgisi	4	5
Müzik	1	2
Toplam	80	100

Tablo 5, sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarını hangi ders/derslerin öğrenme-öğretme sürecinde kullandıklarını göstermektedir.

Sözel dersler olarak bilinen Sosyal Bilgiler, Hayat Bilgisi ve Türkçe Dersleri en fazla tercih edilen derslerdir (%78). Sayısal dersler olarak bilinen Matematik, Fen ve Teknoloji Dersleri az tercih edilmiştir (%15). Trafik Güvenliği ve Sağlık Bilgisi ve Müzik dersleri de tercih edilen diğer iki ders olmuştur (%7).

Sınıf öğretmenlerinden, güncel haber kaynaklarını kullandıkları ders/derslerin konularına yönelik verdikleri örnekler Tablo 6'da verilmektedir.

Tablo-6: Sınıf Öğretmenlerinin Güncel Haber Kaynaklarını Hangi Konularda Kullandıklarına Yönelik Örnekleri

Dersler	Görüşler
Hayat Bilgisi	<ul style="list-style-type: none">• Depremler konusu işlenirken,• Çevre bilinci oluşturmada,• Dengeli ve düzenli beslenme alışkanlığı oluşturmada,• Sağlıklı yaşamayı öğrenmede,• Zararlı alışkanlıkların açıklanmasında.
Sosyal Bilgiler	<ul style="list-style-type: none">• Öğrencilerin demokratik haklarını öğrenmesi noktasında mecliste alınan kararları Meclis Tv'den takip edip örnekler vererek,• Trafikle ilgili kazanımların anlatımında,• Doğal afetler kazanımlarında,• Aile ilişkisi-iletişimi ve örnek alınacak davranışların tartışılmasında sabah programlarındaki çarpıklıklar örnek verilerek.
Türkçe	<ul style="list-style-type: none">• Bilgi edinmek amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanılır kazanımında,• Yazma ve konuşma etkinliklerinde,• Kendilerini ifade etme kazanımlarında,• Dil anlatımındaki yanlışların anlatımında,• Dilimize giren yabancı sözcüklerin örneklendirilmesinde,• Hikaye tamamlama,• Harf öğretimiyle ilgili kazanımlarda.

Tablo 6'da verilen örnekler incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin hemen hepsi Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Türkçe Dersleri gibi sözel derslerden örnekler vermişlerdir. Verilen örnekler genel çerçevede verilmiş, kazanım boyutunda örnek çok az verilmiştir. Fen ve Teknoloji ve Matematik

Dersleri gibi sayısal derslerin öğrenme-öğretme sürecinde güncel haber kaynaklarından yararlanılması gerektiği belirtilmesine rağmen sınıf öğretmenleri herhangi bir örnek verememişlerdir. Bu bulguların güncel haber kaynaklarının tam anlamıyla nerde ve nasıl kullanılacağına yönelik bilgilerin eksik olduğunu gösterdiği düşünülmektedir.

Aşağıda sınıf öğretmenlerinin örnek verdikleri dersleri tercih etme nedenlerine ilişkin görüşlerine yer verilmektedir.

Sosyal Bilgiler Dersini tercih edenler; işlenen konulara yaşamdan somut örnekler verebilmek için, güncel haber kaynaklarında yer alan haberlerin bu dersin konularıyla daha ilişkili olması gibi temel açıklamalarda bulunmuşlardır.

Hayat Bilgisi Dersini tercih edenler; “haber hayatın kendisidir”, yaparak yaşayarak öğrenme, dersin yaşamla iç içe bir ders olması, dersin içeriğinde görselliğin olması gibi açıklamalarda bulunmuşlardır.

Türkçe Dersini tercih edenler; genel olarak dersin görsel olarak daha zengin olmasını, dil özelliklerine uygun bilgilere ulaşılmasını neden olarak göstermişlerdir.

Fen ve Teknoloji Dersini tercih edenler; yeni buluşların takibi, bilimle ilgili gelişen teknolojilerin takibi gibi açıklamalarda bulunmuşlardır. Ayrıca, “Fen ve Teknoloji dersi uygulama alanı matematiğe göre daha somut olan bir ders olduğu için” ifadesi tercih nedeni olarak kullanılmıştır.

Matematik Dersinde güncel haber kaynaklarını kullandıklarını belirten dört sınıf öğretmeni açıklamada bulunmamışlardır. Bu bulgular gösteriyor ki özellikle Matematik Dersinde güncel haber kaynaklarının kullanımına yönelik çok büyük bilgi eksikliği mevcuttur.

Trafik Güvenliği ve Sağlık Bilgisi Dersini tercih eden dört öğretmen, özellikle günlük hayatta özellikle şehirlerde her an insanlar trafiğin içinde olduklarını belirtmişler ve bu dersin güncel haber kaynakları yardımıyla çok rahat ilişkilendirilebileceği vurgusunda bulunmuşlardır.

Müzik Dersini belirten bir sınıf öğretmeni “öğretilen bir şarkının sözlerini dinletip hatta klibini izletip söyletme” açıklamasında bulunmuştur. Aslında sadece mihfer dersler değil Resim, Müzik ve Beden Eğitimi gibi çocuğun psiko-sosyal gelişiminde çok önemli olan derslerin öğrenme-öğretme sürecinde de güncel haber kaynakları kullanılmalıdır. Güncel haber kaynaklarının öğrenme-öğretme sürecinde kullanılması için, öncelikle nasıl kullanılacağına bilinmesi gerekir. Birçok dersin öğrenme-öğretme sürecinde

güncel haber kaynaklarının önemli olduğunu belirten öğretmenlerden bazıları açıklamalarında; “duyu organlarına hitap ne kadar artarsa başarı o ölçüde artar” diye belirterek, önemli bir öğrenme ilkesine dikkat çekmişlerdir. Ayrıca, güncel haber kaynaklarının içeriğinin günlük yaşamda uygulanabilir olmasının da önemli bir etken olduğunu belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin hangi güncel haber kaynağını derslerinin öğrenme-öğretme sürecinde daha etkili bulduklarına ve nedenlerine ilişkin bulgular:

Sınıf öğretmenlerinin öğrenme-öğretme sürecinde etkili buldukları güncel haber kaynakları Tablo 7’de verilmektedir.

Tablo-7: Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenme-Öğretme sürecinde Etkili Buldukları Güncel Haber Kaynakları

Güncel Haber Kaynakları	Frekans	Yüzde(%)
İnternet	58	43
Gazete	36	27
Televizyon	32	23
Dergi	6	5
Radyo	2	2
Toplam	134	100

Tablo 7 incelendiğinde öğretmenlerin hemen hepsinin (58) internet kaynağını derslerin öğrenme-öğretme sürecinde daha etkili buldukları görülecektir. İnterneti, gazete(36), televizyon (32), dergi (6) ve radyo (2) takip etmektedir. Her bir öğretmen genelde internet, gazete ve televizyonun en etkili öğrenme-öğretme aracı olduğunda birleşmektedir. Derginin çok az öğretmence etkili bulunmasında ülkemizde dergi okumaya karşı olan ilgisizliğin olduğu düşünülmektedir. Radyonun ise ülkemizde sadece işitsel bir araç olması nedeniyle öğretimde az tercih edilen bir kaynak olduğu düşünülmektedir.

Aşağıda sınıf öğretmenlerinin tercihlerinin nedenlerine yönelik açıklamalara yer verilmektedir.

İnternet tercihinde bulunanlar ise; doğru kullanıldığı takdirde tüm kazanımlara yönelik bilgi edilebilecek bir kaynak olması, yazılı, görsel, işitsel içeriğe sahip olması, diğer kaynaklara göre daha evrensel, dünyada olup bitenleri daha kısa sürede öğrenebilmeyi sağlaması, hızlı ve güvenli

olması, istenildiği zaman merak edilen konuların rahatça öğrenilebilmesi, somutlaştırmaya en fazla katkıda bulunabilecek özelliklere sahip olması gibi nedenlerden dolayı interneti tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerden bazıları bu kaynakların hepsinin önemli olduğunu, eğer istenirse derslere katkı sağlayabilecek özelliklere sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Gazete ve dergi tercihinde bulunanlar; haber kaynağını çocuğun yanında getirme imkanı bulunması, öğrencilerin okuyarak kendilerini geliştirmesi gerektiği, televizyonun olumsuz etkilerine karşı gazete ve derginin kullanılması gerektiği, özellikle eğitim dergilerinin oldukça ilgi çekici ve pekiştirici olabildiği gibi benzer açıklamalarda bulunmuşlardır. Ayrıca Hakkari-Şemdinli’de çalışan bir öğretmen “gazete, dergi daha faydalıdır ama Şemdinli’de bunlara ulaşmak gerçekten zor, gazete bile öğleden sonra geliyor” açıklamasıyla zorluklardan bahsetmiştir.

Televizyon tercihinde bulunanlar; televizyonun hemen her evde olduğu, dikkat çektiği, öğrencilerin bu kaynaklara daha kolay ulaşabildiği ve eğer iyi değerlendirilirse derslerin öğrenme-öğretme sürecinde kullanılabileceğini belirtmişlerdir.

Radyoyla ilgili bir yorum da bulunulmamıştır.

Sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarını derslerinin öğrenme-öğretme sürecinde kullanmalarına yönelik herhangi bir eğitim (öğretim yıllarında bir ders, bilgilendirme, hizmet öncesi-hizmet içi kurs) alma durumlarına ilişkin bulgular:

Sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarıyla ilgili herhangi bir eğitim-öğretim alma durumları aşağıdaki Tablo 8’de görülmektedir.

Tablo-8: Sınıf Öğretmenlerinin Güncel Haber Kaynaklarıyla İlgili Eğitim Alma Durumları

Eğitim Durumu	Alma	Frekans	Yüzde(%)
Evet		3	5
Hayır		58	95
Toplam		61	100

Tablo 8 incelendiğinde konuyla ilgili eğitim aldığı belirten iki sınıf öğretmeni internet ve bilgisayar konularında kurs aldığını belirtmiş, 1 öğretmen ise üniversite öğrenimindeyken bir dersin anlatımında güncel haber kaynakları hakkında bilgilendiğini belirtmiştir. Geriye kalan 58 öğretmen (%95), içinde bulunduğumuz teknoloji çağında güncel haber kaynaklarının öğrenme-öğretme sürecinde kullanımına yönelik herhangi bir eğitim almadıklarını belirtmektedir. Güncel haber kaynaklarının yaşamın bir parçası olduğu bir gerçektir. Bu önemli kaynakların öğrenme-öğretme sürecinde nasıl kullanılacağına yönelik bilgi sınıf öğretmenlerine verilmediğine göre, eğitimde istenilen hedefe ulaşmada zorluklar yaşanacağı düşünülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarını derslerinin öğrenme-öğretme sürecinde kullanıma yönelik önerilerine ilişkin bulgular:

Bu soruyla sınıf öğretmenlerinin konuyla ilgili önerileri alınmak istenmiş olup, aşağıda bu görüşlere yer verilmiştir.

- İlk olarak öğretmenlere bilgisayar kullanma eğitimi verilmeli,
- Hangi derste, hangi kazanımlarda hangi kaynakların kullanılacağına öğretmesinin öğrenilmesine yönelik hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler düzenlenmeli,
- Okulların internet sayfaları sadece tanıtım değil, bu konuları anlatan güncel-egitsel bilgilerle donatılmalı ve öğretmenlere bunları takip etme zorunluluğu bir şekilde getirilmeli,
- Kulüp çalışmalarında bu konulara yer verilmeli, konuyla ilgili araştırmalar yapıp sonuçları paylaşılmalı,
- Okul idaresi güncel haber kaynaklarının derslerin öğretiminde kullanılmasına yönelik inisiyatif alıp, öğretmenleri yönlendirmeli,
- Sınıflara konulan bilgisayar, internetler eğitimden ziyade oyunlarda ve canlı görüşmelerde kullanılıyor, çünkü nasıl etkili kullanılacağını bilmiyoruz,
- Lisans derslerinde bu konuları pratik olarak anlatan bir ders konulmalı,
- Okullarda güncel haber kaynaklarından elde edilen haberleri de içeren kendi gazete çalışmaları haftalık ya da en azından aylık olarak çıkarılmalı,

- Çocuklar güncel kaynaklardan yeteri kadar faydalanmıyor, imkanları olsa bile veliler bu konuda bilinçli değil, öğretmenlerin yanında velilerinde eğitilmesi gerekir,
- “Konuyla ilgili eğitim kesinlikle her öğretmene lazım. Bizler millet olarak maalesef ne kitap okumayı, ne televizyon izlemeyi ne de interneti kullanmayı layıkıyla biliyoruz. Birilerinin öğretmesi gerek.”

gibi yorum ve önerilerde bulunmuşlardır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarını öğrenme-öğretme sürecinde yeterince kullan(a)madıkları, kaynaklara ulaşmada sıkıntı yaşadıkları, güncel haber kaynaklarını genelde sözel (Türkçe, Sosyal Bilgiler, Hayat Bilgisi) derslerde kullandıkları ve sayısal (Matematik, Fen ve Teknoloji) derslerde kullanıma yönelik bilgilerinde eksikliklerin olduğunu, güncel haber kaynaklarından en çok internetin kullanıldığı, sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarının öğrenme-öğretme sürecinde çok faydalı olduğunu düşünmelerine rağmen bunun uygulamada yetersiz kaldığını, en önemlisi de öğretmenlerin tamamına yakınının konuyla ilgili yeterli bilgilendirmeye-eğitime sahip olmadıklarını göstermektedir.

Bu araştırmanın sonuçları, bu alanda daha önce yapılan bazı araştırmaların bulgularını desteklemektedir (Dalka ve Altun, 2002; Deveci, 2005; Özay-Köse, 2008; Deveci ve Çengelci, 2008; Gürkan, 2009; Gökçe, 2009; Gedik, 2010). Araştırmalarda özellikle güncel haber kaynaklarının öğrenme-öğretme sürecinde kullanılmasının yararlı olacağına yönelik ulaşılan sonuçlar, bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin güncel haber kaynaklarını öğrenme-öğretme sürecinde yararlı bulma durumları ve kullanıma yönelik getirdikleri önerileriyle örtüşmektedir.

Günümüzde çok farklı alanlardaki eğitim etkinliklerinde ihtiyaç duyulan her türlü bilgi, etkinlik, değerlendirme, yararlanma ve yararlandırma gibi nedenler artık bilgi kullanımı sınırlarının dünyamızı aştığı ya da aşmak üzere olduğu varsayımı ile eğitimde güncel haber kaynaklarının her safhada aktif olarak kullanılması ve yaygınlaştırılması gereklidir (Grabe, Kamhawi, Yeghyan, 2009). Gerek derslerde gerekse güncel olayların öğretiminde kullanılabilir olan güncel haber kaynakları her düzeydeki öğrencileri geliştirmek için çok yönlü araçlardır. Güncel haber kaynaklarının güncel ve kolay ulaşılabilir oluşları onları gerçek birer öğretim materyali durumuna

getirir. Gerek Sosyal Bilimler, gerekse ilköğretimdeki diğer derslerin öğretiminde internet, tv, gazete, film, dergi, radyo gibi pek çok güncel haber kaynaklarının büyük kitlelerin hizmetine kolaylıkla ve bolca sunulabildiği çağımızda, yalnızca düz anlatım yöntemi gibi geleneksel bir yöntemle, hiçbir araç-gereç kullanımına yer vermeksizin bir ders işlemek, öğretmenler için bugün en azından bir tartışma konusu olmalıdır (Sözer, 1998: 126). Bu da öğretmenlerin güncel haber kaynaklarıyla ilgili yüksek öğretim düzeyinde ve hizmet içi kurslarda iyi bir eğitim alması gerektiğini ön plana çıkarmaktadır. Bu eğitimler sonucu güncel haber kaynakları aracılığıyla; öğrencinin aktif hale getirildiği, bilgi hamallığından kurtarıldığı ve beyin gücünün geliştirildiği yeni bir öğretim yaklaşımının öğrenme-öğretme sürecinde kullanılabileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar dikkate alındığında, güncel haber kaynaklarının öğrenme-öğretme sürecine dahil edilmesi, öğretmenlerin konuyla ilgili niteliklerinin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerle artırılması ve örnek ders planlarının ortaya konması konularında çalışmaların artmasının yararlı olacağı önerilerinde bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Altun, A. (2008). Sosyal Bilgilerde Güncel Olaylar ve Medya Okuryazarlığı. B. Tay, A. Öcal (Eds.), Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi (pp.498-530) Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Andersen, N. (2002). *New Media and New Media Literacy, Thinking Critically About Media: Schools and Families In Partnership Cable in the Classroom*. California: Sage Publications.
- Arın, D.(2006). *Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımının Öğrenci Başarısına ve Hatırda Tutma Düzeyine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Dalka, S., Altun, G. (2002). *İlköğretim 4. ve 5. sınıfların bilgisi derslerinde internetten yararlanma*, V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Bildiriler Kitabı. s. 286, 16-18 Eylül. Ankara.
- DeFleur, M., Davenport, L., Cronin, M., & DeFleur, M. (1992). Audience recall of news presented by newspaper, computer, television and radio. *Journalism Quarterly*, 69(4), 1010-1022.
- Deveci H. (2005). Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımı. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*. 4(3), Article 21.
- Deveci, H., Çengelci, T. (2008). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından medya okuryazarlığına bir bakış. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 5 (2), 25-43.
- Gedik, H. (2010). Güncel olayların ilköğretim Sosyal Bilgiler derslerinde kullanımı ve öğrenci görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 97-118.

- Gökçe, N. (2009). Çevre eğitiminde gazetelerden yararlanma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 251-265.
- Grabe, M. E., Kamhawi, R. and Yeghyan, N. (2009). Informing citizens: How people with different levels of education process television, newspaper and web news. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* 53(1), 90-111.
- Gürkan, B. (2009). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Güncel Olaylar: İlköğretim Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Eğitiminde Güncel Olayları Ele Alış Biçimlerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karaman, K., Karataş, A. (2009). Öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeyleri. *İlköğretim Online Dergisi*, 8 (3), 798-808, 2009.
- Kavak, N., Tufan, Y., Demirelli, H. (2006). Fen-Teknoloji okuryazarlığı ve informal fen eğitimi: Gazetelerin potansiyel rolü. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26 (3), 17-28.
- Kocadaş, B. (2004). Kitle iletişim araçları eğitim ilişkisi. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 4(2), 129-134.
- Kuş, E. (2009). *Nitel-Nitel Araştırma Teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı). (2007). *İlköğretim Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretim Programı ve Klavuzu*. Milli Eğitim Yayınları, Ankara.
- MEB (2008). *İlköğretim 4-8. Sınıf Öğretim Programlarının Öğrenme-Öğretme Süreçlerinde Gazete Kupürlerinden Yararlanma*. İnternette 10.05.2009 tarihinde elde edilmiştir. http://ttkb.meb.gov.tr/yenicalismalar/gazete/Ogrenme_Ogretme_Surecinde_Gazetede_n_Yararlanma.pdf.
- Özay-Köse, E. (2008). Gazete haberlerinin biyoloji eğitiminde kullanımı. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 1(2), 84-91.
- Sözer, E. (1998). *Sosyal Bilimlerin Öğretimi*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını, Eskişehir.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Taşlı, İ., Çelik, H. (2007). Yapılandırmacı öğretimde günlük olaylar ve medyatik haritalardan yararlanma. *İlköğretim Dergisi*, 2(11), 38-42.
- Tomalı, N., Karadeniz, C., Demirkaya, H. (2008). Gazete haberlerinin coğrafya öğretimindeki önemi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 73-85.
- Torres, M. ve Mercado, M. (2006). The need for critical media literacy in teacher education core curricula. *Educational Studies: Journal of the American Educational Studies Association*, 39 (3), 260-282.
- Yates, B. L. S. (2002). Media education's present and future. *Academic Search Premier*. <http://web12.epnet.com> adresinden 18.04.2009 tarihinde elde edilmiştir.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.